

Vigtige tendenser i lovgivningen om beskyttelse af LGBT'eres rettigheder i Den Europæiske Union 2008-2010

I henhold til artikel 21 i afsnittet om ligestilling i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder er forskelsbehandling på grund af seksuel orientering forbudt.

Baggrund

I 2007 anmodede Europa-Parlamentet Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder (FRA) om at undersøge forskelsbehandling af lesbiske, bøsser, biseksuelle og transseksuelle (LGBT'ere). I 2008 offentliggjorde FRA sin første sammenlignende analyse af lovgivningen om homofobi, transfobi og forskelsbehandling på grund af seksuel orientering og kønsidentitet i Den Europæiske Union. Dette faktablad sammenfatter de vigtigste tendenser på lovgivningsområdet, som er resultatet af FRA's analyse i 2010.

I 2009 offentliggjordes en rapport om den sociale situation for LGBT'ere i Den Europæiske Union, og det er tanken at gennemføre flere sociale undersøgelser i 2011 og 2012.

Vigtige tendenser

De vigtigste tendenser på lovgivningsområdet i perioden 2008-2010 fremgår af de to figurer på næste side. I figur 1 skelnes der mellem positive og negative tendenser inden for vigtige emner, mens figur 2 viser retsgrundlaget for beskyttelse af LGBT'eres rettigheder i EU's medlemsstater. Mange medlemsstater har dog ikke iværksat nye lovgivningstiltag til beskyttelse af LGBT'eres rettigheder siden 2008.

Bemærk: Denne oversigt vedrører ikke situationer, hvor der ikke er observeret nogen udvikling på lovgivningsområdet eller lovgivningstiltag. Den skal derfor blot ses som en beskrivelse af tendenser, der viser de faktiske ændringer i den relevante periode.

1. tendens: Højeste antal positive initiativer inden for ligebehandling i lovgivningen om fri bevægelighed og familiesammenføring

Definitionen af »familiemedlem« ved gennemførelsen af EU's lovgivning om fri bevægelighed og familiesammenføring er blevet eller forventes at blive udvidet i syv af EU's medlemsstater – Østrig, Frankrig, Ungarn, Irland, Luxembourg, Portugal og Spanien. Der er

imidlertid en negativ tendens i tre af EU's medlemsstater – Bulgarien, Estland og Rumænien – hvor ægteskab mellem personer af samme køn og partnerskaber, som er indgået i udlandet, udtrykkeligt anses for at være ugyldige, hvilket gør det endnu vanskeligere for ægtefæller af samme køn og partnere at blive sammenført. Disse tendenser fremhæver de modsatrettede tilgange til fri bevægelighed for og familiesammenføring af par af samme køn.

2. tendens: Stort antal positive initiativer inden for asyllovgivning

Der aftegner sig en positiv tendens i forbindelse med anerkendelse af lesbiske, bøsser og biseksuelle (LGBT'ere) som en »bestemt social gruppe«: Medregnet endnu seks EU-medlemsstater – Finland, Letland, Malta, Polen, Portugal og Spanien – er der nu sammenlagt 23 EU-medlemsstater, som specifikt beskytter LGBT'ere mod forfølgelse.

Denne opdatering blotlægger også en negativ praksis på dette område, nemlig brug af »fallometriske test« i Tjekkiet, som anvendes til at vurdere troværdigheden hos personer, som hævder, at de er bøsser.

3. tendens: En blanding af positiv og negativ udvikling med hensyn til forsamlingsfrihed

Der er fremgang at spore i Bulgarien, Polen og Rumænien, men retten til at arrangere Pride-parader er fortsat et problem i Letland og Litauen.

4. tendens: Moderat udvidelse af retsbeskyttelsen mod forskelsbehandling på grund af seksuel orientering og kønsidentitet

Der er konstateret en række positive udviklingstendenser inden for dette område, nærmere bestemt følgende: Lovgivningen om ikke-forskelsbehandling på grund af seksuel orientering er blevet udvidet, så den omfatter andre områder end beskæftigelse i Tjekkiet og Det Forenede Kongerige. Når det gælder om at anerkende kønsidentitet som en selvstændig grund eller som »kønsdiskriminering« er der observeret positive ændringer i Tjekkiet, Sverige og Storbritannien.

Endelig har ligestillingsorganer i to medlemsstater – Danmark og Estland – udvidet deres mandat, så det også omfatter forskelsbehandling på grund af seksuel orientering.

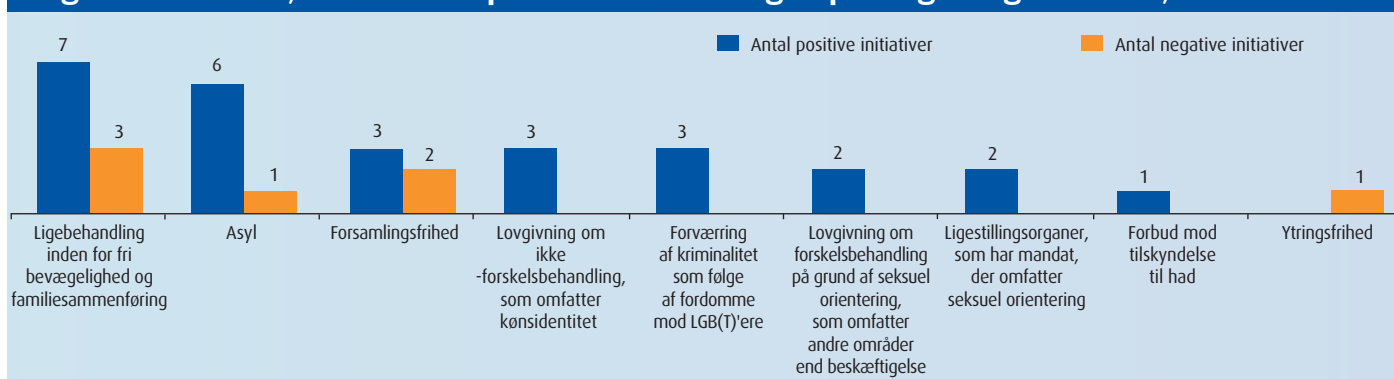
5. tendens: Minimal stigning inden for beskyttelse mod misbrug og vold (hadefulde udtalelser og hadkriminalitet)

Der findes i øjeblikket ingen EU-instrumenter, der kan imødegå udtalelser og kriminalitet som følge af fordomme mod LGBT'ere. Men selv om der på nationalt plan kun sker langsomme fremskridt, er der iværksat positive initiativer i Grækenland, Litauen, Slovenien og Storbritannien.

6. tendens: Tilbageslag for ytringsfriheden

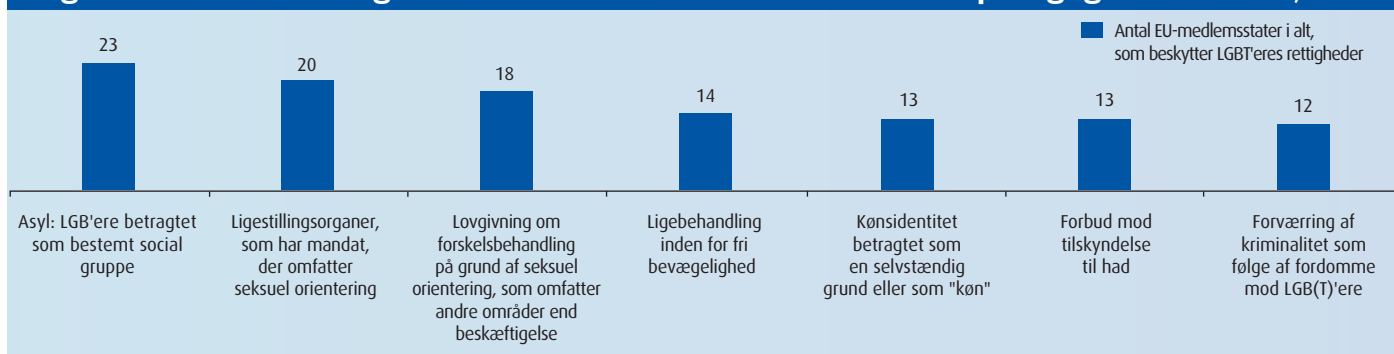
Litauen synes at stå alene med sit forbud mod udbredelse af materiale, der kan ses som »fremmede« for homoseksualitet. En række EU-medlemsstater – Estland, Frankrig, Tyskland, Nederlandene, Spanien og Storbritannien – har derimod valgt aktivt at fremme den offentlige accept af LGBT'ere.

Figur 1: Områder, der er mest påvirket af udviklingen på lovgivningsområdet, 2008-2010

Figur 1 viser, at det område, som er mest påvirket af såvel positive som negative lovændringer, er ligebehandling af partnere af samme køn i forbindelse med fri bevægelighed og familiesammenføring. Andre områder, som er mest påvirket af positive lovændringer, vedrører asyl og forsamlingsfrihed, som også er kendetegnet ved negative initiativer, og en præcisering af beskyttelsen af transkønnede personer i lovgivningen om ikke-forskelsbehandling. Der er konstateret positive tendenser for så vidt angår udvidelse af lovgivningen om ikke-forskelsbehandling til at omfatte andre områder end beskæftigelse, ligestillingsorganers mandat og strafferet. En negativ udviklingstendens har kunnet konstateres med hensyn til ytringsfriheden.

Figur 2: LGBT'eres rettigheder i EU's medlemsstater: Situationen på vigtige lovområder, 2010

Figur 2 viser det blandede og uensartede landskab inden for beskyttelse af LGBT-rettigheder, som findes både inden for de vigtige områder, som behandles her, og i hele EU. Den viser også i nedadgående rækkefølge, inden for hvilket område LGBT'eres rettigheder er mest beskyttet i EU's medlemsstater (dog ikke beskæftigelse, hvor alle EU's medlemsstater yder retsbeskyttelse i medfør af Rådets direktiv 2000/78/EF).

Yderligere oplysninger:

FRA's sammenlignende analyse *Homophobia, transphobia and discrimination on grounds of sexual orientation and gender identity – 2010 Update* kan fås online på: fra.europa.eu/fraWebsite/research/publications/publications_en.htm

En oversigt over FRA's aktiviteter vedrørende LGBT'eres rettigheder kan fås fra FRA's websted på: fra.europa.eu/fraWebsite/lgbt-rights/lgbt-rights_en.htm